

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 205/2016-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 14051/2015 a sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 14052/2015, zastúpených advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 7/2012 a jeho uznesením z 30. januára 2013, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 1/2014 a jeho uznesením z 19. marca 2015, a základných práv podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Krajského súdu v Trnave sp. zn. KSTT-V-186-1/2010-Ntt zo 6. mája 2010 a sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 4. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDAKOVANÉ] vedenú pod sp. zn. Rvp 14051/2015 a sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vedenú pod sp. zn. Rvp 14052/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 14051/2015.

2. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 14. októbra 2015 doručené sťažnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 1“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 2“, spolu len „sťažovatelia“, v citáciách aj „obžalovaní“), ktorými namietajú porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a aby sa mohli vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, porušenie čl. 50 ods. 2 ústavy, v ktorom je vyjadrený princíp prezumpcie nevinoty, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 7/2012 a jeho uznesením z 30. januára 2013 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 1/2014 a jeho uznesením z 19. marca 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu a dovolacieho súdu“). Sťažnosti sťažovateľov boli doplnené podaniami sťažovateľov z 19. októbra 2015, ktorými namietali aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru rozhodnutiami Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. KSTT-V-186-1/2010-Ntt zo 6. mája 2010 a sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 4. augusta 2010 (ďalej aj „napadnuté

uznesenia krajského súdu“). Sťažnosti boli doplnené aj o podania sťažovateľov doručené ústavnému súdu 26. februára 2016 (fotokópie doručeníek a poslednej strany zápisnice z hlavného pojednávania s podpismi predsedu senátu a asistentky senátu) a 2. marca 2016 (aj o napadnuté uznesenia krajského súdu, ktoré podľa sťažovateľov nemohli 26. februára 2016 a predtým dať, pretože podliehajú režimu utajenia).

2. Zo sťažností, z ich doplnenia a z príloh vyplýva, že rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. BB-3 T 12/2012 z 29. júna 2012 bol sťažovateľ 1 odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov a sťažovateľ 2 na úhrnný trest odňatia slobody na doživotie pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona a iné, so zaradením oboch v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, a uložením ochranného dohľadu v trvaní 3 rokov.

3. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho) sp. zn. 1 To 7/2012 z 30. januára 2013 bolo odvolanie sťažovateľov proti označenému rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu zamietnuté. Najvyšší súd (ako súd dovolací) uznesením sp. zn. 2 Tdo V 1/2014 z 19. marca 2015 ich dovolanie proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu odmietol.

4. Podľa sťažovateľov najvyšší súd porušil ich označené základné práva podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu z dôvodu, že obchádzali ich obranu, nevysporiadali sa s ňou a vyberali len tie dôkazy, ktoré zapadali do ich vopred zvolenej skutkovej verzie (v tejto súvislosti poukazujú na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „český ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 617/2000 zo 4. októbra 2001, podľa ktorého *„orgány činné v trestnom konaní od najnižšieho po najvyšší stupeň nesmú vykonávať selekciu dôkazov, ktoré potvrdzujú alebo vyvracajú vinu. Nikto nie je podľa vlastných kritérií oprávnený vykonávať selekciu dôkazov a nesmie viesť konanie určitým smerom...“*, ale aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), najvyššieho súdu a tiež iný nález českého ústavného súdu.

5. Konkrétne majú tieto výhrady k postupu všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní v ich trestných veciach:

i) Nevypočutie [REDACTED] a uskutočnenie rekognície tejto osoby svedkami bez obhajoby, pričom obžaloba pred nimi zatajila, že pozná totožnosť osoby po týmto menom, čo je zásadným porušením kontradiktórnosti konania a práv sťažovateľov na obhajobu. Dozvedeli sa to až na hlavnom pojednávaní konanom 27. júna 2012 pred Špecializovaným trestným súdom od svedka (vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru), ktorý na otázky obhajoby uviedol, že „totožnosť osoby menom [REDACTED] pozná a pri rekognícii ohľadne [REDACTED] so svedkami [REDACTED] všetci [REDACTED] spoznali a ukázali ho. Úkony boli realizované v inom spisovom materiály, týkajúcom sa [REDACTED], teda až v tomto momente sa obhajoba, a napokon aj súd, dozvedeli, že totožnosť tak dôležitej osoby je známa...

Túto výpoveď... potvrdili aj svedkovia [REDACTED]..., [REDACTED]...

... v dôsledku čoho je závažným spôsobom spochybnený celý procesný postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorý nedáva záruku, že konanie prebehlo zákonným spôsobom, zaručujúcim rešpektovanie práva na spravodlivé súdne konanie.

Sťažovateľovi nebolo umožnené vyjadriť sa k osobe [REDACTED], s ktorou mal podľa rozsudku spáchať trestný čin úkladnej vraždy, spolčiť sa s ňou na spáchanie tohto trestného činu, čo rozhodne nemožno považovať za irelevantné.

Totožnosť tejto osoby bola obžalobe známa, podľa vyjadrenia prokurátora zo dňa 13.1.2014 ju dokonca trestne stíhali ako obvinenú, pretože bol na túto osobu vydaný Európsky zatýkací rozkaz a taktiež Ministerstvo spravodlivosti SR dalo podnet Macedónskej republike na prevzatie trestného stíhania tejto osoby.

Nie je predsa možné totožnosť tejto osoby tajiť pred sťažovateľom, ktorý ju doteraz nepozná a neumožniť mu tak primerane sa brániť...“.

Všeobecné súdy sa teda nevysporiadali s uvedenými obhajobnými námietkami sťažovateľov v odvolacom konaní a ani v dovolacom konaní a nevypočuli svedka na verejnom súdnom pojednávaní za ich prítomnosti, čím došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý súdny proces.

ii) Nezákonnosť dôkazu vykonaného záznamom telekomunikačnej prevádzky, ktorá mala za následok uznanie viny sťažovateľov a poukázanie na nedostatočné odôvodnenie rozsudkov všeobecných súdov (takisto v tejto časti poukazujú na judikatúru ústavného súdu a všeobecných súdov a namietajú v doplnení petitu aj rozhodnutia Krajského súdu v Trnave týkajúce sa vydania súhlasu s použitím informačno-technických prostriedkov, ktoré priložili k sťažnosti až 2. marca 2016, pozn.).

iii) Skresľovanie dôkaznej situácie prostredníctvom utajeného svedka tým, že *„utajený svedok bol vypočutý aj ako utajený a aj ako svedok pod vlastnou identitou, pričom obe výpovede sú tak odlišné, že jedna z nich je zákonite nepravdivá, svedok sa dopustil trestného činu krivej výpovede so súhlasom orgánov činných v trestnom konaní.*

O tejto skutočnosti sa sťažovateľ[lia] dozvedel[i] až počas prebiehajúceho trestného konania pred súdom 13. júna 2012...“.

iv) Nezákonnosť dôkazu výpoveďou svedka [REDACTED] vidia sťažovatelia v tom, že menovaný *„zabezpečil osobné motorové vozidlo a osobne riadil obhliadky vytipovaných miest vykonania vraždy a všeobecne inštruoval [REDACTED] ako objednaného strelca...“*

Za takejto situácie, ak vystupoval v konaní ako svedok... takýto dôkaz je dôkaz získaný nezákonným spôsobom, pretože podľa § 218 ods. 1 Tr. por. sa podmienenečne zastaviť trestné stíhanie nesmie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľal...“

Z uvedeného dôvodu nemožno na výpoveď takéhoto svedka, vytvoreného v rozpore so zákonom obžalobou, prihliadať.“.

v) Čo sa týka selekcie dôkazov, *„Sťažovateľ[lia] poukazuje[ú] na delenie dôkazov, ktoré majú význam v danej veci, t. j. podľa vzťahu k dokazovanej skutočnosti na priame a nepriame.*

Dôležité v tomto trestnom konaní bolo hodnotenie priameho a nepriameho dôkazu z pohľadu výpovede svedka, pretože nič iné tu bez výpovedí svedkov nie je rozhodujúce.

Z pohľadu svedeckých výpovedí možno hovoriť o priamom dôkaze vtedy, ak ide o výpoveď svedka, ktorý na vlastné oči videl, že sťažovateľ[lia] vykonal[i] to, čo sa mu[im] kladie za vinu.

Z pohľadu svedeckých výpovedí možno hovoriť o nepriamom dôkaze vtedy, ak ide o výpoveď svedka, ktorý počul, že obžalovaný[i] vykonal[li] to, čo sa mu[im] kladie za vinu.

V danej veci v súvislosti so sťažovateľom[lmi] neexistuje ani jeden priamy dôkaz svedčiaci o jeho vine.

Svedok [REDACTED] v zápisnici z hlavného pojednávania na č. l. 40 a nasl. uviedol, že všetko ukazoval obžalovanému [REDACTED], pričom toto celkom rovnako popisoval vo vzťahu k svedkovi [REDACTED], čo je nevierohodné, aby sa odohralo úplne rovnako.

Svedok [REDACTED] v zápisnici z hlavného pojednávania na č. l. 35 doslova uviedol, že obžalovaný [REDACTED] mu o vražde nikdy nič nehovoril.

Svedok [REDACTED] v zápisnici z hlavného pojednávania na č. l. 125, 128 uviedol, že všetko sa dozvedel od [REDACTED] (od [REDACTED]), [REDACTED] sa s ním o vražde vôbec nerozprával.

Nie je jasné na základe čoho dospel súd k záveru, že vozidlo v súvislosti s ktorým ku skutku došlo, riadil sťažovateľ (a nie napríklad [REDACTED] alebo úplne niekto iný).

Zároveň sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že súd vôbec nebral do úvahy svedkov (priamy dôkaz), ktorí vypovedali v prospech sťažovateľa[ov], napr. [REDACTED] (str. 36 rozsudku), [REDACTED], či [REDACTED].

Taktiež je potrebné na tomto mieste poukázať na rozpad pôvodnej konštrukcie obvinenia, pretože je potrebné všetky dôkazy hodnotiť vo vzájomnej súvislosti, pričom samotná obžaloba uznala túto konštrukciu za nepravdepodobnú (účasť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na skutku).

Neexistuje ani jeden dôkaz preukazujúci nepochybne vinu sťažovateľa[ov] v bode I prvostupňového rozsudku...“.

6. Sťažovatelia na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach zhodne navrhujú, aby ústavný súd rozhodol po prijatí ich sťažností na ďalšie konanie vo veci samej nálezní, v ktorých vysloví, že „Konaním Najvyššieho súdu SR trestnej veci... vedenej na Najvyššom

súde SR pod č. k. 1 To 7/2012, v súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 1 To 7/2012 zo dňa 30.1.2013 a v trestnej veci vedenej pod č.k. 2 Tdo V 1/2014 v súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR č.k. 2 Tdo V 1/2014 zo dňa 19.3.2015, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a k porušeniu ústavného práva na spravodlivé súdne konanie (aj porušenie článku čl. 8 ods. 2 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a najmä článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyhlásený pod č. 209/1992 Zb.) ako aj článku 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v ňom vyjadrenom princípe prezumpcie nevinu a zároveň k porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Základné práva sťažovateľa podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Trnave č. k. KSTT-V-186-1/2010-Ntt zo dňa 6.5.2010 a rozhodnutím Krajského súdu v Trnave č. k. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo dňa 4.8.2010 porušené boli.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 1 To 7/2012 zo dňa 30.1.2013 a uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 2 Tdo V 1/2014 zo dňa 19.3.2015 sa zrušujú.“.

Okrem toho sa sťažovateľ 2 v petite svojej sťažnosti (Rvp 14052/2015) domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

9. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa užho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

10. S prihliadnutím na obsah sťažností, ktoré sú predmetom tohto prerokovania pred ústavným súdom, a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, taktiež prihliadajúc na totožnosť najvyššieho súdu, ako aj napadnutých rozhodnutí, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc označené právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.B K namietanému porušeniu označených práv napadnutými rozhodnutiami krajského súdu

11. Sťažovatelia v tejto časti namietajú také rozhodnutia krajského súdu sp. zn. KSTT-V-186-1/2010-Ntt zo 6. mája 2010 a sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 4. augusta

2010 (odposluchy), ktoré boli vydané a nadobudli právoplatnosť ešte v roku 2010 [v súvislosti s tým pozri ich námietky v bode 5 písm. ii)]. Sťažnosti sťažovateľov vo vzťahu k ich námietkam sú teda podané celkom zjavne oneskorene (nie v zákonnej dvojmesačnej lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

II.C K namietanému porušeniu označených práv napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu

12. Pokiaľ ide o námietky porušenia základných práv (pozri body 1, 5 a 6) zakotvených v ústave, listine a dohovoru postupom najvyššieho (odvolacieho) súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 7/2012 a jeho uznesením z 30. januára 2013, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v tejto časti ústavný súd odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože obaja sťažovatelia výslovne splnomocnili svojho advokáta iba na ich zastupovanie vo veci dovolacieho rozhodnutia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo V 1/2014 z 19. marca 2015 (pozri splnomocnenie sťažovateľa 1 pre advokáta z 13. októbra 2015 podpísané v [REDACTED] a tiež splnomocnenie sťažovateľa 2 zo 4. septembra 2015 podpísané v [REDACTED]), ale ich splnomocnenia sa netýkajú aj odvolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré napádajú v odôvodneniach a petitoch sťažností.

13. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania, ako aj zákonom výslovne požadovanými ďalšími náležitosťami návrhu osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom (obdobne napr. I. ÚS 533/2014). Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

14. V súvislosti s uvedeným nedostatkom (bod 12) ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej

činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

15. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd sa preto námietkami sťažovateľov vo vzťahu k odvolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu bližšie nezaoberal a ich sťažnosť v tejto časti z uvedeného dôvodu odmietol.

16. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľov spočívajúce v tvrdeniach o porušení ich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a aby sa mohli vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, porušení čl. 50 ods. 2 ústavy, v ktorom je vyjadrený princíp prezumpcie neviny, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 1/2014 a jeho uznesením z 19. marca 2015, ústavný súd konštatuje, že sťažnosti sťažovateľov v tejto časti sú zjavne neopodstatnené.

17. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 142/2011). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený. Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

18. Zo sťažností je zrejmé, že v ich odôvodnení vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu v dovolacom konaní sťažovatelia ani bližšie neuviedli, v čom vidia porušenie ich označených práv, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľov tak, že ich dovolanie odmietol z procesných dôvodov. V tomto smere ich sťažnosti smerovali len všeobecne k tomu, že *„súdy sa odmietli vo svojich rozhodnutiach konkrétnou argumentáciou sťažovateľa[l'ov] zaoberať a ich rozhodnutia sú v tomto smere podľa nich arbitrárne“* [pozri bod 5 ii) – v tejto časti boli sťažnosti odmietnuté pre oneskorenosť, resp. im nedali priame odpovede na ich námietky uvedené v bode 5 písm. i), iii) iv) a v)].

19. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v úvode uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

20. Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01) alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľov v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

21. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal.

22. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95, I. ÚS 159/2011) a zásadne nemá ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite

zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09).

23. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

24. Vychádzajúc z možných mantinelov ústavno-súdnej korekcie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, sa ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a tiež obsiahlymi listinnými materiálmi predloženými sťažovateľmi a zistil, že najvyšší súd v odôvodnení uznesenia najskôr zhrnul podstatné dôvody rozsudkov špecializovaného trestného súdu (s. 1 až s. 4), dovolacej argumentácie sťažovateľov a vyjadrenia prokurátora úradu špecializovanej prokuratúry (s. 5), aby následne vo vlastných záveroch a odôvodnení na s. 6 až s. 10 v podstatnom uviedol:

«Dovolanie predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty, pretože smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená...

Jednotlivé dôvody sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por...

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu...

Právny rámec obhajoby dotvára celý rad úkonov upravených v Trestnom poriadku. Interpretácia dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. však musí byť oveľa užšia. Nie je

ním akékoľvek, resp. každé porušenie práva na obhajobu, ale len také, ku ktorému došlo zásadným spôsobom. Podľa ustálenej súdnej praxe dovolací dôvod v tomto smere bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich bezprostredne k rozhodnutiu bez prítomnosti obhajcu a podobne. Dôležité sú konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne i vo vzájomných súvislostiach.

Námietskami, ktorými obvinení odôvodňujú existenciu dôvodu podľa písm. c/ ods. 1 § 371 Tr. por. (nevypočutie ██████████, námietky k utajenému svedkovi, neoznamovanie totožnosti svedkov obhajobe vopred), sa zaoberali už vo veci konajúce súdy. Dovolací súd považuje ich úvahy a závery za správne a zákonu zodpovedajúce. Obhajcovia boli vyzumení o mieste, čase a druhu pripravovaných procesných úkonov a mali možnosť sa ich zúčastniť. Svedkovia boli na hlavnom pojednávaní kontradiktórne vypočutí a obhajoba mala možnosť im klásť otázky. Čítanie výpovedí svedkov z prípravného konania v zmysle § 264 Tr. por. obhajoba na pojednávaní nenamietala. Za týchto podmienok nejde o naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Nie je možné akceptovať námietku obvinených o skresľovaní dôkaznej situácie prostredníctvom utajeného svedka. V tejto spojitosti dovolací súd považuje za kľúčové, že vina obvinených nebola založená v zásade len na výpovediach tohto utajeného svedka a nebola vo veci rozhodujúcou výpoveďou čo vyplýva aj z odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku...

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nepripúšťa námietky o nevykonaní dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným (nevypočutie ██████████) ani ohľadom hodnotenia dôkazov. Konajúce súdy sčasti akceptovali návrh strán na doplnenie dokazovania, zároveň zdôvodnili, ktoré návrh a prečo neakceptovali. K zásadnému porušeniu práva na obhajobu nedošlo. Dovolací súd vyhodnotil argumentáciu obvinených vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu ako nedôvodnú.

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. predpokladá, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom...

V tomto smere sa dovolací súd stotožňuje so závermi odvolacieho súdu...

[len samotné závery najvyššieho súdu (ako odvolacieho súdu) sú jasné a zrozumiteľné a obsahujú viac ako 20 strán (celé odôvodnenie má 44 strán) a rozsudok špecializovaného trestného súdu má spolu až 65 strán. pozn.]

Právoplatné odsúdenie obvinených je výsledkom konania, v ktorom sa dôsledne postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym zásadným procesným chybám...

Dovolací súd preskúmal námietky obvinených. Nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Výsluch svedka [REDAKOVANÉ] (pôvodne obvinený) na hlavnom pojednávaní bol zákonný. Označenie tejto osoby za návodcu v zmysle § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. nezodpovedá priebehu skutku. Neobstojí tvrdenie dovolateľov o nezákonnosti záznamov telekomunikačnej prevádzky. Legalita a legitimita nasadenia informačno-technických prostriedkov vyplýva zo spisového materiálu, pričom súd prvého stupňa sa dostatočne vysporiadal s touto otázkou. Zásah do súkromia v podobe nariadenia odposluchu a zaznamenávania telefonických hovorov bol založený na dostatku dôkazov schopných ospravedlniť zásah do práva na súkromie. Nasadenie technických prostriedkov bolo lege artis. (poznámka ústavného súdu: sťažovatelia to predtým výslovne nenamietali).

Dovolacie dôvody obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] splnené neboli, preto dovolania na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. musel dovolací súd odmietnuť.»

25. Podľa názoru ústavného súdu takto koncipované uznesenie najvyššieho súdu je určité, zrozumiteľné, ústavne akceptovateľné a bez vnútorných rozporov a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov sťažovateľov uvedených v ich dovolaní, ktoré iba vlastne pokračujú aj v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu takéto rozhodnutie najvyššieho súdu nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto ani nemôže mať za následok porušenie označených základných práv a slobôd sťažovateľov.

26. Ústavný súd zoberal do úvahy pritom aj vyjadrenie prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 112/10/1000-590 z 13. januára 2014 k podanému dovolaniu, ktorý k jednotlivým námietkam sťažovateľov (pozri bod 5) okrem iného uviedol:

„... K názoru obhajcu, že došlo k skresľovaniu dôkaznej situácie prostredníctvom utajeného svedka je nutné uviesť, že utajený svedok vystupoval v konaní v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, ale za najvýznamnejšie považujem to, že ani

prvostupňový ani druhostupňový súd utajeného svedka nezaradil ku korunným svedkom a nevyhodnotil jeho výpoveď ako rozhodujúcu pre uznanie viny u odsúdených, nakoľko utajený svedok sprostredkúval podľa jeho vyjadrenia len informácie z počutia...

K námietke neoznamovania totožnosti svedkov obhajobe vopred, aby sa na výsluchy mohla pripraviť konštatujem, že mená všetkých svedkov ktorí boli predvolaní na hlavné pojednávanie a boli vypočutí kontradiktórnym spôsobom dostali obe strany menovite vopred aj s predpokladaným dátumom vypočutia na hlavnom pojednávaní k dispozícii. V prípravnom konaní vyšetrovateľ postupoval v súlade s § 213 ods. 3 Trestného poriadku a včas oznamoval čas, miesto konania úkonu a druh úkonu - požadovať od vyšetrovateľa, aby uvádzal aj meno svedka nemá oporu v citovanom ustanovení Trestného poriadku a nemožno súhlasiť ani s rozširujúcim výkladom v rámci niektorých rozhodnutí, nakoľko okrem práv obvinených majú práva aj osoby v pozícii svedka. Medzi tieto práva patrí aj právo v zmysle § 136 Trestného poriadku, aby svedok neuvádzal svoju totožnosť, bydlisko ak je ohrozený jeho život, zdravie, telesná integrita alebo ak takéto nebezpečenstvo hrozí jemu blízkej osobe.

V prípade, ak by vyšetrovateľ už vopred na predvolaní uviedol totožnosť svedka fakticky by znemožnil osobe v pozícii svedka využiť toto právo a pri vyšetovaní úkladných vražd organizovanou skupinou je dôvodná obava osôb vystupujúcich v pozícii svedkov reálna (k zastrašovaniu svedkov v tomto prípade aj reálne došlo - svedok ██████████).

Nad rámec nutného konštatujem, že v rámci krajín spadajúcich pod jurisdikciu Európskeho súdu pre ľudské práva je väčšie množstvo krajín, kde je prípravné konanie ešte menej formalizované a je ešte výraznejšie kontradiktórne konanie na súde. Orgány činné v trestnom konaní vôbec neumožňujú účasť obhajcov na úkonoch a o týchto ich ani neupovedomujú v prípravnom konaní. Doteraz nie je známy žiaden judikát Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý by jednotlivým štátom s danou právnou úpravou vyčítal daný postup v prípravnom konaní, nakoľko vo všeobecnosti prevládajú snahy zrýchliť trestné konanie a ťažisko dokazovania preniesť na konanie pred súdom za maximálneho využitia kontradiktórnosti, opačné tendencie možno označiť za zastaralé...

... Súd oprel uznanie viny sťažovateľa rozsudku o záznam telekomunikačnej prevádzky oboznámenej v rámci trestného konania, čo obhajoba považuje za dôkaz získaný nezákonným spôsobom.

K tvrdeniu obhajcu ohľadom nezákonnosti dôkazu vykonaného záznamom telekomunikačnej prevádzky len v stručnosti konštatujem, že k danej právnej otázke sú dva odlišné právne názory, ktoré pretrvávajú aj v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR bez zjednocujúceho právneho stanoviska, teda je na slobodnom rozhodnutí zákonného sudcu ku ktorému právnemu stanovisku sa vo svojom rozhodnutí prikloní.“

27. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd sťažnosť sťažovateľov ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na to, že nezistil žiadnu vzájomnú príčinnú súvislosť medzi označenými právami sťažovateľov (pozri bod 1 a 16) a napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľov. Postup a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu – v súlade s na vec sa vzťahujúcimi procesnoprávnymi normami (v danom prípade ustanoveniami Trestného poriadku týkajúcimi sa dovolacieho konania) – totiž nemožno kvalifikovať ako postup, ktorým by mohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv alebo slobôd.

28. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľmi uvedená judikatúra Ústavného súdu Českej republiky a ďalšie judikáty na podporu nimi uvedenej argumentácie (pozri bod 4 a ich sťažnosť) taktiež neboli spôsobilé spochybniť správnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

29. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v sťažnostiach.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2016